

Малюта Л. Інноваційна політика як основа підвищення міжнародного конкурентного статусу національної економіки [Електронний ресурс] / Л. Малюта, Т. Лібусь // Соціально-економічні проблеми і держава. — 2013. — Вип. 1 (8). — С. 141-150. — Режим доступу до журн. : <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2013/13mlysne.pdf>.

УДК 339.137:341.17

JEL Classification: O31

Людмила Малюта, Тетяна Лібусь

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя,
вул. Руська, 56, м. Тернопіль, 46001, Україна

e-mail: luda_mal@ukr.net

к.е.н., доц., кафедра менеджменту підприємницької діяльності

e-mail: tanjysh@ukr.net

студент факультету управління і бізнесу в виробництві

ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА ЯК ОСНОВА ПІДВИЩЕННЯ МІЖНАРОДНОГО КОНКУРЕНТНОГО СТАТУСУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Анотація. У статті розглянуто основні аспекти формування інноваційної політики, яка сприятиме високим темпам інноваційного розвитку та підвищенню міжнародного конкурентного статусу національної економіки в контексті євроінтеграції. Проаналізовано понятійно-категоріальний апарат в сфері інновацій та інноваційної діяльності, законодавчу базу, інноваційний потенціал та тенденції розвитку науково-технічної діяльності в Україні. Запропоновано основні напрями реалізації інноваційної політики на стратегічному та тактичному рівнях. Досліджено основні типи моделей науково-інноваційного розвитку, а також основні важелі формування інноваційного потенціалу. Проаналізовано інноваційну активність вітчизняних підприємств за останні десять років. Охарактеризовано основні напрями здійснення державної інноваційної політики у провідних країнах світу та обґрунтовано необхідність формування державної інноваційної політики, спрямованої на активізацію науково-технічної й інноваційної діяльності.

Ключові слова: інновації, інноваційна діяльність, науково-технічна діяльність, інноваційний розвиток, інноваційний потенціал, інноваційна активність, інноваційна політика, конкурентоспроможність.

Людмила Малюта, Татьяна Либусь

ИННОВАЦИОННАЯ ПОЛИТИКА КАК ОСНОВА ПОВЫШЕНИЯ МЕЖДУНАРОДНОГО КОНКУРЕНТНОГО СТАТУСА НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ

Аннотация. В статье рассмотрены основные аспекты формирования инновационной политики, которая будет способствовать высоким темпам инновационного развития и повышению международного конкурентного статуса национальной экономики в контексте евроинтеграции. Проанализированы понятийно-категориальный аппарат в сфере инноваций и инновационной деятельности, законодательную базу, инновационный потенциал и тенденции развития научно-технической деятельности в Украине. Предложены основные направления реализации инновационной политики на

Malyuta, L. et al. (2013). Innovation policy as a basis for improving the international competitive status of the national economy [Innovatsiyna polityka yak osnova pidvyshchennya mizhnarodnoho konkurentnoho statusu natsional'noyi ekonomiky]. *Sotsial'no-ekonomichni problemy i derzhava - Socio-Economic Problems and the State* [online]. 8 (1), p.141-150. [Accessed May 2013]. Available from: <<http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2013/13mlysne.pdf>>.

стратегическом и тактическом уровнях. Исследованы основные типы моделей научно-инновационного развития, а также основные рычаги формирования инновационного потенциала. Проанализирована инновационная активность отечественных предприятий за последние десять лет. Охарактеризованы основные направления осуществления государственной инновационной политики в ведущих странах мира, и обоснована необходимость формирования государственной инновационной политики, направленной на активизацию научно-технической и инновационной деятельности.

Ключевые слова: *инновации, инновационная деятельность, научно-техническая деятельность, инновационное развитие, инновационный потенциал, инновационная активность, инновационная политика, конкурентоспособность.*

Lyudmyla Malyuta, Tatiana Libus

Ternopil Ivan Puluj National Technical University,
Ruska str., 56, Ternopil, 46001, Ukraine,

e-mail: luda_mal@ukr.net

Ph.D., Assoc. Prof., Department of Management entrepreneurial activity

e-mail: tanjysb@ukr.net

Student, Faculty of Management and Business in manufacturing

INNOVATION POLICY AS THE BASIS TO INCREASE THE INTERNATIONAL COMPETITIVE STATUS OF THE NATIONAL ECONOMY

Abstract. *The article describes the main aspects of the formation of innovation policies that contribute to high rates of innovative development and international competitive status of the national economy in the context of European integration. Conceptual-categorical apparatus for innovation and innovation, legislation, capacity for innovation and development trends of scientific and technological activities in Ukraine are analyzed. The basic directions of innovation policy at the strategic and tactical levels are suggested. The basic types of models of scientific and innovative development, as well as the formation of the main levers of innovation capacity are examined. The innovative activity of domestic companies in the last ten years are analyzed. The main directions of the state innovation policy in the leading countries of the world, and the necessity of formation of the state innovation policy aimed at enhancing science, technology and innovation are characterized.*

Keywords: *innovation; scientific and technical activities; innovative development; innovation capacity; innovation activity; innovation policy and competitiveness.*

Постановка проблеми. Прагнення суб'єктів господарювання до економічного розвитку завжди нашоухуються на необхідність розв'язання інноваційних завдань. І цілком очевидно, що у найближчій і довгостроковій перспективі максимізація саме інноваційного фактору стане вирішальною умовою стійкого розвитку економіки України. Цим шляхом ідуть розвинуті країни, і у нашого суспільства є всі передумови орієнтуватися на нього. Адже для більшості вітчизняних підприємств вихід із кризи пов'язаний із виробництвом і реалізацією нової продукції, не просто технічно досконалої і якісної, а такої, що потрібна споживачам, відповідає їхнім потребам і запитам, при виробництві і реалізації якої підприємство зможе використати свої конкурентні переваги та отримати максимальний прибуток.

Як відомо, інноваційний розвиток економіки – процес сучасного виробництва, який характеризується зростанням обсягів виробленої продукції та підвищенням її конкурентоспроможності, що досягається за рахунок використання нових знань [7].

Науково-технологічний розвиток окремої країни визначається насамперед діючими в ній пріоритетами, засобами їхнього досягнення, що вимірюються результатами й масштабами їхнього використання. При формуванні орієнтирів науково-технічного розвитку для створення перспективного виробничо-технологічного потенціалу значну роль відіграє державна інноваційна політика, що розробляється в рамках стратегії національного й міжнародного розвитку (наприклад, Європейський Союз).

Сучасна ринкова економіка вимагає виконання ряду основних завдань для підвищення конкурентоспроможності країни. Одним із таких завдань є формування інноваційної політики. Оскільки, як показує міжнародний досвід саме збалансована національна інноваційна політика сприяє високим темпам інноваційного розвитку.

Аналіз основних досліджень і публікацій. У багатьох наукових публікаціях розглядається проблема інновацій та формування інноваційної політики як основного чинника забезпечення конкурентоспроможності, зокрема у працях: Й. Шумпетера, Я. Ван-Дейна, Г. Менша, Б. Твісса, Х. Фрімена, М. Кондратьєва, А. Пригожина, Б. Андрушківа, Л. Антонюк, В. Власенка, А. Гальчинського, В. Геєця, В. Гриньової, А. Гуржій, О. Лапко, Л. Михайлової, Л. Федулової, А. Поручника та ін.[1-19].

Невирішені раніше частини загальної проблеми. На сучасному етапі даним питанням займається багато науковців, однак чітко не окреслено завдання та напрями інноваційної політики, механізм формування та реалізації інноваційної стратегії.

Метою даного дослідження є визначення концептуальних засад формування інноваційної політики та обґрунтування стратегічних і тактичних напрямів її реалізації.

Виклад основного матеріалу. Конкурентоспроможність економіки кожної країни і зокрема України визначається масовою часткою технологічних укладів, основу яких утворюють наукоємне виробництво та високі технології. На сьогоднішній день в Україні дуже низьке фінансування інноваційних перетворень виробництва. Цим пояснюється відставання впроваджень в Україні від провідних країн у багатьох наукоємних напрямках економічного розвитку. Можливо докорінно змінити ситуацію допоможуть законодавчо затверджені основні засади забезпечення інноваційного розвитку суспільства на 2007-2015рр. [1].

У сучасних умовах господарювання сформувалися три головні типи моделей науково-інноваційного розвитку країн:

1) Країни з високим інноваційним коефіцієнтом, які орієнтуються на лідерство в наукових дослідженнях, реорганізацію великомасштабних цільових проектів, що охоплюють усі стадії інноваційного процесу. До таких країн належать США, Великобританія, Франція, де формується інноваційний тип суспільства.

2) Країни, орієнтовані на поширення нововведень шляхом створення сприятливого науково-технічного середовища (Німеччина, Швеція, Швейцарія).

3) Країни, що стимулюють інноваційним шляхом розвиток інноваційної структури, яка забезпечить сприйнятливість досягнень світового науково-технічного процесу. Такі держави, як Японія, Південна Корея координують дії різних секторів у сфері науки і технологій [11].

Що саме ми розуміємо під терміном «інновація»: в економічній літературі подають різноманітні його визначення. Саме слово «інновація» трактується більшістю науковцями як перетворення науково-технічного прогресу в реальний результат, шляхом втілення його в нових товарах, продуктах, технологіях.

Так, одним з перших, ще на початку ХХ сторіччя, сформулював визначення інновацій австрійський вчений Й. Шумпер, як нову науково-організаційну комбінацію виробничих факторів, яка мотивована підприємницьким духом [17].

На думку відомого американського вченого в галузі управління наукою і технікою Б. Твісса, нововведення – процес, у якому винахід, чи ідея набуває економічного змісту [15]. Інший відомий учений – Х. Фрімен вважає, що «нововведення» охоплює науково-технічні, технологічні, економічні й організаційні зміни, які виникають в процесі відтворення [19].

Вітчизняні вчені під інновацією розуміють певні зміни, нові підходи або процеси створення та реалізації нововведень. Зокрема Л. Антонюк, А. Поручник та В.Савчук вважають, що інновація – це нове явище, новаторство або будь-яка зміна, яка вноситься суб'єктом господарювання у власну діяльність з метою підвищення своєї конкурентоспроможності як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках [2]. Своєю чергою О. Лапко відзначає, що інновація – це комплексний процес, який передбачає створення, розробку, доведення до комерційного використання й розповсюдження нового технічного або якогось іншого рішення, що задовольняє певну потребу [17]. В економічній енциклопедії можна знайти таке визначення даного поняття: інновація – це новий підхід до конструювання, виробництва, збуту товарів, завдяки якому інноватор та його компанія здобувають переваги над конкурентами [22]. Отже, інновація – це результат творчої діяльності, який передбачає поєднання інтелектуального і виробничого потенціалу з метою отримання додаткового ефекту шляхом задоволення потреб суспільства у досконаліших, прогресивніших, нових або значно кращих за властивостями видів продукції, послуг, технологічних процесів, форм і методів організації управління у різних сферах суспільного життя.

Сфера інновацій включає: інноваторів, інвесторів, товаровиробників продукції (послуг). Основними її складовими є :

ринок нововведень, де основним товаром є продукт інтелектуальної діяльності;

ринок чистої конкуренції;

ринок капіталу (інвестицій) – довгостроковий вклад капіталів у розвиток інноваційної бази (інноваційний процес триває в середньому 3-5 років і більше) [8].

Протягом тривалого часу була поширеною думка, що ринок керує інноваційними процесами. Але дослідження, проведені вченими за кордоном показали, що на перших етапах розвитку конкурентного нового промислового сектору вирішальне значення мають наукові дослідження, в подальшому важливими є дослідження ринку, суспільні потреби, споживчий попит, а загалом спостерігається певний баланс наукового компоненту і чинника попиту. Для того щоб досягти радикальних рішень у господарській, політичній сфері та й в цілому у суспільному житті необхідно визначити основні горизонти та напрями впровадження інноваційних процесів в економіку держави. Вирішенням саме цих питань займається інноваційна політика.

Інноваційна політика – державне управління процесом створення сприятливих умов для інноваційної діяльності, формування інноваційних ідей і проектів, конструювання науково-дослідних зразків нововведень, їх освоєння і просування на ринок. До нововведень належить новітня техніка і технології, сучасні виробничі процеси, наукові, організаційні, управлінські ноу-хау та інші новинки [16].

Правові основи інноваційної політики України містяться у Конституції України, та в наступних законах України: «Про інноваційну діяльність», «Про інвестиційну діяльність», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про спеціальний режим, інвестиційної та інноваційної діяльності технологічних парків) та в інших законодавчих актах, що регулюють суспільні відносини у цій сфері.

Зокрема, згідно із Законом України «Про інноваційну діяльність» головною метою держаної інноваційної політики є створення соціально-економічних, організаційних і правових умов для ефективного відтворення, розвитку й використання науково-технічного потенціалу країни, забезпечення впровадження сучасних екологічно чистих, безпечних, енерго- та ресурсозберігаючих технологій, виробництва й реалізації нових видів конкурентоспроможної продукції [20].

Цей закон також визначає об'єкти інноваційної діяльності: інноваційні програми і проекти; нові знання та інтелектуальні продукти; виробниче обладнання та процеси; інфраструктура виробництва і підприємництва; організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру і якість виробництва і соціальної сфери; сировинні ресурси, засоби їх випробування і

переробки; товарна продукція; механізми формування споживчого ринку і збуту товарної продукції.

Інноваційний потенціал країни – це сукупність науково-технічних, організаційних, економічних, соціальних ресурсів країни, а також можливостей їх ефективного використання, результатом якого є створення інновацій з метою забезпечення міжнародної конкурентоспроможності країни. До основних важелів формування інноваційного потенціалу країн відносять: техніко-економічні, організаційно-управлінські, регуляторні, соціально-психологічні та інформаційно-комунікативні. У результаті формуються науково-технологічна, фінансово-економічна, виробнича, соціальна та культурно-освітня складові інноваційного потенціалу країни [13].

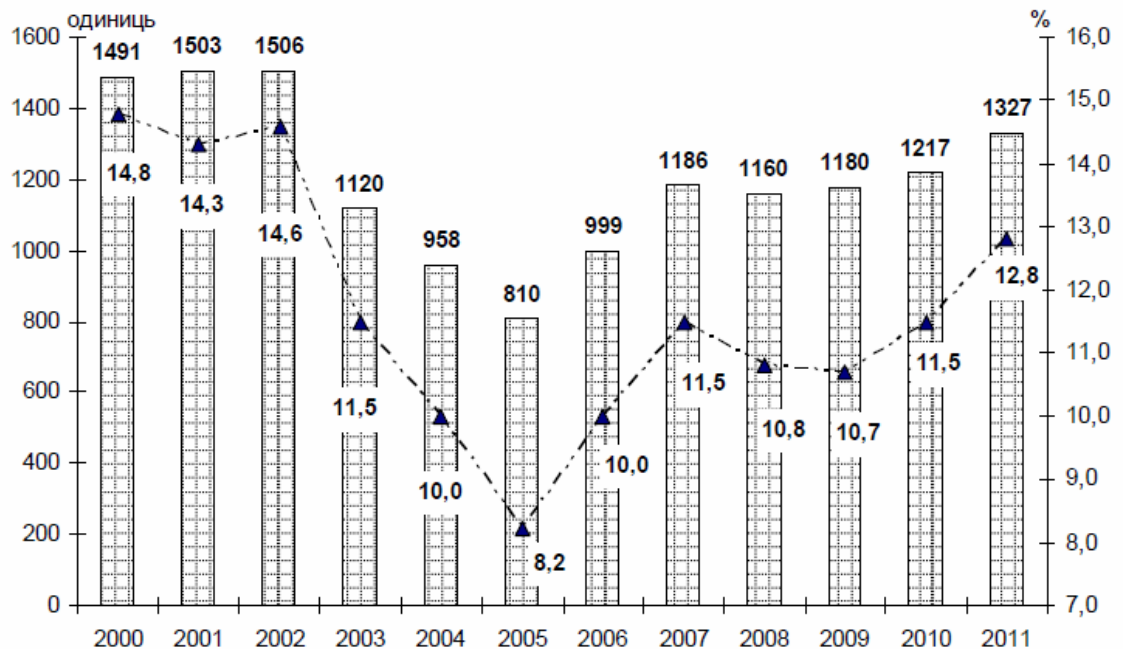
Для створення належних умов розвитку інноваційного потенціалу країн потрібно:

- відповідні виробничо-технологічні структури;
- наявність інформаційної системи;
- фінансова підтримка інновацій;
- достатньо високий рівень освіти населення та підготовки наукових кадрів.

До основних напрямів реалізації інноваційного потенціалу країни слід віднести:

- створення конкурентоспроможного сектору досліджень і розробок;
- упровадження нових технологічних процесів;
- освоєння виробництва нових видів продукції;
- створення системи економічних стимулів модернізації економіки на основі технологічних інновацій;
- підвищення інноваційної культури суспільства.

Науково-технічний потенціал нашої країни є досить потужним, але через не ефективне управління ним розвиток і впровадження інновацій відбувається досить пасивно. Показники динаміки інноваційної активності вітчизняних підприємств за 2000-2011 рр. представлено на рис. 1.

⁹ До 2008 року впроваджували нові технологічні процеси.

¹⁰ До 2003р. нових видів продукції.

Рис. 1. Показники інноваційної активності вітчизняних підприємств за 2000-2011 рр.

Проаналізувавши темпи здійснення інноваційної діяльності в Україні за останні 5 років бачимо, що вони є вкрай незадовільними. Якщо порівнювати кількість промислових

підприємств, що впроваджували інновації у 2007-2011рр., то побачимо, що фактично у 2010 році інновації були на рівні 2007 року. (у 2007 р. – 1186 підприємств впроваджували інновації, у 2008 р.– 1160, у 2009 р. – 1180, у 2010 р. – 1217). І тільки у 2011 році цей показник дещо зріс – з 11,5% до 12,8% [21].

Порівняно з 2010 р. кількість підприємств, що витрачали кошти на інноваційну діяльність, зросла більш ніж на 20%. Обсяг інноваційних витрат у 2011 р. становив 14,3 млрд. грн. (у 2010 р. – 8 млрд. грн.). Слід зазначити, що на придбання машин, обладнання та програмного забезпечення було витрачено майже три чверті загального обсягу інноваційних витрат. На дослідження і розробки (далі – НДР) витрачено 1,1 млрд. грн., понад 70% яких на проведення НДР власними силами. На інші роботи, пов'язані зі створенням і впровадженням інновацій, було витрачено 2,4 млрд. грн., на придбання нових технологій, необхідних для здійснення технологічних інновацій, – 0,3 млрд. грн. У 2011 р. основним джерелом фінансування інноваційної діяльності були власні кошти підприємств, обсяг яких становив 7,6 млрд. грн. (проти 4,8 млрд. грн. у 2010 р.). Кредити у розмірі 5489,5 млн. грн. (626,1 млн. грн.) отримало 50 підприємств. Коштами іноземних інвесторів в обсязі 56,9 млн. грн. (2411,4 млн. грн.) скористалися 11 підприємств, вітчизняних інвесторів в обсязі 45,4 млн. грн. (31,0 млн. грн.) – 14 підприємств. Підтримку держави у розмірі 161,4 млн. грн. (92,7 млн. грн.) отримало 51 підприємство. Протягом звітного періоду успішними інноваторами (впровадили у виробництво нові види продукції та інноваційні процеси) були 1327 підприємств, що на 9% більше, ніж у 2010 р.

Аналіз інноваційної активності промислових підприємств свідчить про те, що останнім часом дещо активізувалася інноваційна діяльність в промисловості. Однак рівень інноваційної активності в Україні залишається все ще дуже низьким у порівнянні з іншими європейськими країнами (рис. 2).

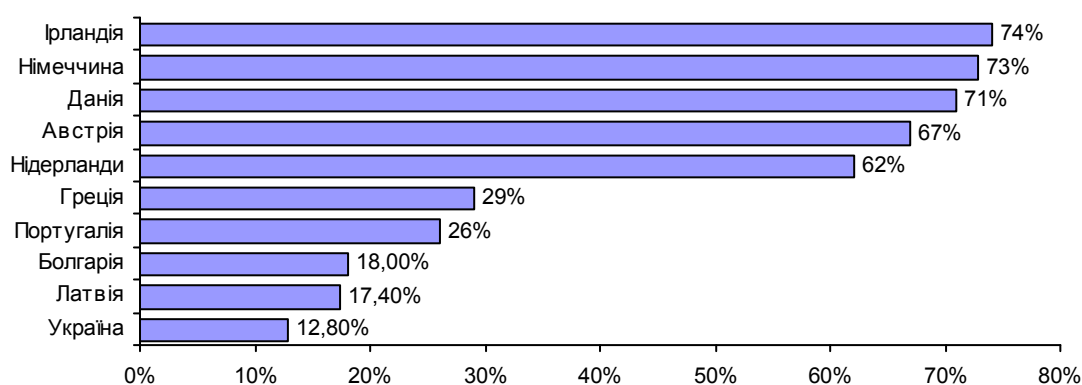

Рис. 2. Питома вага інноваційно активних підприємств у загальній кількості промислових підприємств країн Європи

Таким чином, при зазначених масштабах інноваційної активності в Україні інновації поки що не відіграють значну роль у подоланні економічної кризи, підвищенні конкурентоспроможності вітчизняної економіки. За даними Держкомстату України, наукоємність промислового виробництва України не перевищує 0,3%, що в кілька десятків разів менше загальноприйнятого світового рівня. А частка вітчизняної наукоємної продукції на світовому ринку високотехнологічної продукції складає лише 0,1% проти 36%, які мають США [14]. Україна на цьому ринку представлена переважно продукцією оборонно-промислового комплексу й авіаційної промисловості.

Внутрішній ринок науково-технологічної продукції продовжує деградувати. Ознаками такої деградації є низький рівень попиту на інноваційні розробки всередині країни, неплатоспроможність вітчизняного споживача, недостатня конкуренція на внутрішніх

ринках з боку виробників інноваційної продукції, прагнення західних замовників без істотних інвестицій використовувати наукові результати виробничої сфери.

Активізація використання інноваційного фактору в Україні є однією з найбільш складних проблем найближчого майбутнього, оскільки для цього потрібно буде вирішити ряд серйозних проблем. Створення конкурентоспроможної національної економіки через опанування інноваційним розвитком передбачає, по-перше, формування інноваційно мислячої управлінської еліти; по-друге, зміцнення та ефективне використання науково-технічного потенціалу; по-третє, проведення з боку держави активної інноваційної політики [8].

Як відомо, в усіх розвинених країнах світу робляться спроби формування політики, здатної реагувати на швидкі й несподівані зміни ситуації, підтримувати складні проекти з високим ступенем фінансового ризику. Сьогодні тільки п'ять держав (США, Росія, Китай, Франція та Індія) мають можливість створювати і впроваджувати інновації практично в усіх напрямках інноваційної діяльності, які у світовій практиці визначені пріоритетними. Україні слід визначити пріоритети і відповідну політику технологічного оновлення економіки [14].

Сучасна держава по-різному стимулює процес нововведення. З одного боку, вона може сприяти розвитку факторів, які позитивно впливають на інноваційну стратегію тих чи інших суб'єктів господарювання. З іншого – гальмувати такі фактори, якщо їх вплив має негативний характер. Варто підкреслити, що держава повинна реалізовувати таку політику головним чином з використанням правових та економічних механізмів. Звичайно, у разі необхідності не виключається можливість і прямого адміністративного втручання в економіку.

Аналізуючи державну політику розвинених країн у сфері підтримки інновацій, можна виділити два типи державної інноваційної політики. Прикладом першої (децентралізованої) виступає США, Канада та Великобританія, при якій провідна роль у виборі пріоритетів належить суб'єктам господарської діяльності, держава найменше втручається в економіку, в тому числі й в інноваційну діяльність. Роль держави полягає у забезпеченні необхідних умов діяльності суб'єктів господарювання. Інша – централізована політика, звертається до твердих директивних заходів для організації робіт, а держава при цьому найбільш активно підтримує інноваційний процес всіма можливими методами (Японія, Франція, Нідерланди, Німеччина).

За умов децентралізованої політики вважається, що ринкові механізми самі сприяють прискоренню інноваційного процесу, тому держава основні зусилля спрямовує на підтримку розвитку ринкового середовища. В рамках такої опосередкованої підтримки держава застосовує різні види податкових пільг (надання податкових кредитів, зменшення податку на приріст інноваційних витрат, пільгове оподаткування дивідендів на акції інноваційних підприємств тощо), а також створює соціальну інфраструктуру, яка передбачає формування загальнодержавної інформаційної системи інновацій. Стимулювання інноваційної діяльності відбувається також шляхом надання державними банками суб'єктам названої діяльності пільгових кредитів або пільг комерційним банкам, які фінансують нововведення.

Виходячи з вищевикладених фактів, слід відмітити, що для активізації інноваційної діяльності та забезпечення інноваційного розвитку вітчизняних підприємств слід формувати сучасну інноваційну політику, яка представляє сукупність науково-технічних, виробничих, управлінських, фінансово-збутових та інших заходів, пов'язаних із просуванням нової чи поліпшеної продукції на ринок. Слід відмітити також, що інноваційна політика – це складний і не позбавлений ризику процес, хід якого визначається вихідними передумовами: технічними, фінансовими, економічними і соціальними.

На нинішньому етапі необхідно сформулювати нову модель національної інноваційної системи на основі безперервного циклу: фундаментальні дослідження – дослідницькі НДДКР – прикладні НДДКР – технології – виробництво – ринкова реалізація. Як об'єкт фінансування доцільно виділити 8–10 практичних технологічних напрямів державної ваги (розвиток комп'ютерних ліній, створення нових поколінь мікросхем, нових матеріалів, машин нового покоління, кардинальна модернізація залізничного транспорту, розвиток

природоохоронних технологій, розробка нових функціональних біоматеріалів, пошук нових джерел енергії й т. ін.), що варто було б фінансувати за рахунок 75% щорічного приросту зі статті держбюджету «Фундаментальні дослідження НТП» [13].

В контексті вищевикладеного слід виділити основні напрями реалізації інноваційної політики на стратегічному та тактичному рівнях. Заходи тактичного характеру спрямовані на поліпшення якості продукції й підвищення ефективності виробництва, а також інноваційного потенціалу підприємства, "який являє собою спроможність підприємства створювати, сприймати інновації та вчасно звільнятися від застарілого" [13, с.44]. Стратегічний аспект інноваційної політики підприємства полягає в можливості розробки й реалізації довгострокових інноваційних програм і проектів, що забезпечують досягнення глобальних цілей підприємства. Реалізація великих стратегічних структурних зрушень в економіці, техніці чи технології включає: матеріально-фінансове забезпечення довгострокових програм розвитку науково-технічної інфраструктури (лабораторій, наукових центрів); створення механізму фінансування нововведень з підвищеним ризиком; здійснення науково-технічних програм, що потребують міжгалузевої кооперації чи співпраці науки з галузями народного господарства; задоволення стратегічних і соціальних суспільних потреб. Стратегічні рішення в сфері інноваційної політики багато в чому визначають науково-технічний розвиток суспільства на перспективу, оперують великими сумами коштів і можуть привести до рішучої відмови від фінансової й інвестиційної політики, яка проводилася раніше, викликати істотну зміну очікуваних доходів і рівня ризику.

Слід виділити наступні пріоритетні напрями інноваційної політики [8, с. 63]:

1) Акумуляція фінансових ресурсів на наукові дослідження як за рахунок бюджету, так і шляхом створення спеціальних фондів.

2) Сприяння розвитку науки, у тому числі прикладної, і формування малого інноваційного підприємництва.

3) Формування державних замовлень на науково-дослідні проекти, які забезпечують початковий попит на інновації, а потім поширюються в економіці.

4) Координація інноваційної діяльності. Держава сприяє кооперації та взаємодії різних інститутів у здійсненні нововведень шляхом формування єдиного технологічного простору (синхронізація інноваційного циклу в часі і просторі), що забезпечує сумісність інновацій.

5) Стимулювання інноваційного процесу та інноваційної діяльності шляхом підтримки конкуренції, а також використання економічних методів прямої і побічної дії, зокрема: фінансових субсидій, пільг, страхування впливу інноваційних ризиків тощо.

6) Створення необхідної нормативно-правової бази для регулювання інноваційних процесів.

7) Кадрове забезпечення інновацій шляхом створення відповідних програм навчання в державних навчальних закладах, які б підвищували творчий потенціал нації.

8) Формування науково-інноваційної інфраструктури, інформаційних систем, консультативно-юридичних послуг.

9) Інституціональне забезпечення інноваційних процесів шляхом створення державних організацій і підрозділів, які виконують НДДКР і здійснюють нововведення в галузях державного сектору (оборона, охорона здоров'я, освіта).

10) Підвищення суспільного статусу інноваційної діяльності через заохочення інноваторів, забезпечення їх соціального захисту, пропаганди науково-технічних досягнень.

11) Регіональне регулювання інноваційних процесів шляхом раціонального розміщення та використання інноваційного потенціалу.

12) Регулювання міжнародних аспектів інноваційних процесів за допомогою визначення загальноекономічної та інноваційної стратегії, які націлені на міжнародну науково-технічну кооперацію.

Для того, щоб економіка нашої країни могла досягти передових позицій у пріоритетних галузях науки потрібно:

- припинити вплив талановитих кадрів за кордон, для цього необхідно створити необхідні умови для праці науковців в Україні;
- держава має сприяти розвитку наукової інфраструктури;
- необхідно тісне поєднання сучасних наукових досліджень із дослідно-конструкторськими розробками нової техніки, нових конкурентоспроможних товарів;
- підтримувати на державному рівні зв'язки із науковими інститутами СНД та міжнародними науковими інститутами;
- створити державну патентну службу, яка би оперативно сприяла захисту інтелектуальної власності;
- забезпечити державне фінансування фундаментальних досліджень і розробок у сфері електроніки, біохімії, біоінженерії;
- сприяти розвитку підприємств, які швидко прогресують і в яких відбувається інтенсивна зміна поколінь продуктів і технологій, пов'язаних з базисними інноваціями;
- підтримувати дослідження, що зосереджені на найважливіших для людства проблемах: екологія, енергетика, інформація та комунікації, програмне забезпечення.

Висновки. Виходячи з вищевикладеного матеріалу бачимо, що місце економіки нашої країни на світовій арені залежить, насамперед, від ефективності інноваційної політики.

Для того щоб наша продукція була конкурентоспроможною необхідно сформувати ефективну інноваційну стратегію та забезпечити її реалізацію, насамперед, в інвестиційній сфері. Головним завданням такої політики є забезпечення концентрації ресурсів на пріоритетних напрямках інноваційного розвитку. Для цього необхідно створювати нові – інноваційні технології управління розвитком економіки, зробити правильний вибір стратегічної моделі розвитку, бо саме інноваційна економіка є головною умовою підвищення міжнародного конкурентного статусу національної економіки.

Використана література:

1. Андрушків Б.М. Інноваційна політика: [навч. посібник] / Б.М. Андрушків, Л.Я. Малюта, Г.С.Нагорняк та ін. – Тернопіль:ТзОВ «Терно-Граф», 2012. – 484 с.
2. Антонюк Л. Інновації: теорія, механізм розробки та комерціалізації: [монографія] / Л. Антонюк, А. Поручник, В. Савчук. – К.: КНЕУ, 2003. – 244 с.
3. Галушак О. Дослідження інноваційного розвитку машинобудівних підприємств з урахуванням основних ризик-факторів / О. Галушак, Н. Жаровська // Соціально-економічні проблеми і держава. – 2012. – №2 (7). – С. 67-73.
4. Гальчинський А. Інноваційна стратегія українських реформ / А. Гальчинський, В. Геєць, В. Семиноженко. – К.: Знання України, 2002. – 336с.
5. Гриньова В.М. Організаційні проблеми інноваційної діяльності на підприємствах: [монографія] / В.М. Гриньова, В.В. Власенко. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2005. – 200 с.
6. Гунський Б. Конкурентоспроможність української економіки: орієнтири макropolitики в кризових умовах / Б. Гунський // Економіка України. – №4. – С. 4-11.
7. Данько М. Проблеми прогнозування інноваційно-технологічного розвитку економіки / М. Данько // Економіка України. – 2000. – №5. – С. 32-41.
8. Інноваційна діяльність в Україні: [монографія] / А.М. Гуржій [та ін.]. – К.: УкрІНТЕІ, 2006. – 152 с.
9. Лапко О. Інноваційна діяльність в системі державного регулювання : [монографія] / О. Лапко. – К. : Ін-т економ. прогноз. НАН України, 1999. – 254 с.
10. Малюта Л. Я. Стан та тенденції розвитку венчурного фінансування в Україні / Л.Я. Малюта, А.Р. Бабій, А.П. Колесніков // Інноваційна економіка. Вип. 5 (31). – 2012. – С.278-282.
11. Михайлова Л. І. Інноваційний менеджмент: [навч. посіб.] / Л. І. Михайлова, С.Г. Турчіна. – К.: Центр навчальної літератури, 2007 – 248 с.
12. Мочерний С. Моделі трансформаційних процесів економіки / С. Мочерний // Економіка України. – 2000. – №2. – С. 11-17.
13. Охота В.І. Оцінка інноваційного потенціалу України як чинника міжнародної конкурентоспроможності / В.І. Охота // Економічний часопис-XXI. – 2011. – N1-2. – С. 44–47.
14. Петрина М. Базові умови створення інноваційної моделі розвитку економіки України / М. Петрина // Економіка України. – 2006. – № 8. – С. 35–47.
15. Твист Б. Управление научно-техническими нововведениями / Б. Твист. – М.: Экономика, 1989. – 271 с.
16. Федулова Л. І. Інноваційна економіка: [підруч.] / Л. І. Федулова. – К.: Либідь, 2006. – 480 с.
17. Шумпетер Й. Теория экономического развития: исследование предпринимательской прибыли, капитала, кредита, процента и цикла конъюнктуры / Й. Шумпетер. – М.: Прогресс, 1989. – 456 с.

18. Gerhard Mensch: *Theory of Innovation*. Berlin: International Institute of Management, Januar 1973. – 418 p.
- Freeman C. *The Economics of industrial innovation* / C. Freeman. – London : Frances Pinter, 1982. – 348 p.
19. Закон України "Про інноваційну діяльність" [Електронний ресурс]// <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4015>. – Назва з екрану.
20. Статистичний збірник «Наукова та інноваційна діяльність в Україні» [2011 рік](http://ukrstat.org/uk/druk/katalog/kat_u/publnauka_u.htm) [Електронний ресурс] // http://ukrstat.org/uk/druk/katalog/kat_u/publnauka_u.htm. – Назва з екрану.
21. Економічна енциклопедія: в 3-х томах. – К. Видавничий центр «Академія», 2000. – Том 1. – 864 с.

REFERENCES

1. Andrushkiv B.M., Malyuta L.Ya., Nahornyak H.S. and others *Innovation Policy [Innovatsiyna polityka]*. Ternopil, Terno-graph Ltd., 2012. p. 484.
2. Antonyuk L., Poruchnyk A., Savchuk V. *Innovation: theory, mechanism design and commercialization [Innovatsiyni: teoriya, mekhanizm rozrobky ta komertsializatsiyi]*. Kyiv, KNEU, 2003. p. 244.
3. Halushchak O. *Research innovation development engineering enterprises with the main risk factors [Doslidzhennya innovatsiynoho rozvytku mashynobudivnykh pidpryyemstv z urakhuvannyam osnovnykh ryzyk-faktoriv]*. *Sotsial'no-ekonomichni problemy i derzhava – Socio-economic problems and the state*, 2012, No. 2 (7), pp. 67-73.
4. Hal'chyn'skyu A., Heyets' V., Semynozhenko V. *Innovation Strategy of Ukrainian reforms [Innovatsiyna stratehiya ukraiyins'kykh reform]*. Kyiv, Knowledge of Ukraine, 2002, p. 336.
5. Hryn'ova V.M., Vlasenko V.V. *Organizational problems of innovation in enterprises [Orhanizatsiyni problemy innovatsiynoyi diyal'nosti na pidpryyemstvakh]*. Kharkiv, INZHEK Publ., 2005. p. 200.
6. Huns'kyu B. *The competitiveness of the Ukrainian economy, macro guidance in times of crisis [Konkurentospromozhnist' ukraiyins'koyi ekonomiky: oriyyentury makropolityky v kryzovykh umovakh]*.
7. *Ekonomika Ukrayiny - Economy of Ukraine*, No. 4, pp. 4 - 11.
8. Dan'ko M. *Problems of forecasting innovation and technological development of economy [Problemy prohnozuvannya innovatsiyno-tekhnologichnoho rozvytku ekonomiky]*. *Ekonomika Ukrayiny - Economy of Ukraine*, 2000, No. 5, pp. 32 - 41.
9. Hurzhiy A.M. and others *Innovation Activity in Ukraine [Innovatsiyna diyal'nist' v Ukrayini]*. Kyiv, 2006. p. 152.
- Lapko O. *Innovation in the system of state regulation [Innovatsiyna diyal'nist' v systemi derzhavnoho rehulyuvannya]*. Kyiv, 1999. p. 254.
10. Malyuta L. Ya., Babiy A.R., A.P. Kolesnikov *Status and trends in venture financing in Ukraine [Stan ta tendentsiyi rozvytku venchurnoho finansuvannya v Ukrayini]*. *Innovatsiyna ekonomika – Innovative Economy*, 2012, No. 5 (31), pp. 278-282.
11. Mykhalaylova L. I., Turchina S.H. *Innovation Management [Innovatsiynyy menedzhment]*. Kyiv, Center of textbooks, 2007, pp. 248.
12. Mochernyy S. *Model transformation processes of the economy [Modeli transformatsiynykh protsesiv ekonomiky]*. *Ekonomika Ukrayiny - Economy of Ukraine*, 2000, No. 2, pp. 11 - 17.
13. Okhota V.I. *Evaluation of innovative potential of Ukraine as a factor in international competitiveness [Otsinka innovatsiynoho potentsialu Ukrayiny yak chynnyka mizhnarodnoyi konkurentospromozhnosti]*. *Ekonomichnyy chasopys-XXI – Economic Journal-XXI*, 2011, No. 1-2, pp. 44-47.
14. Petryna M. *Basic terms of creating innovative model of economy of Ukraine [Bazovi umovy stvorennya innovatsiynoyi modeli rozvytku ekonomiky Ukrayiny]*. *Ekonomika Ukrayiny - Economy of Ukraine*, 2006, No. 8, pp. 35 - 47.
15. Tviss B. *Management of scientific and technical innovations [Upravlenie nauchno-tekhnicheskimi novovvedeniyami]*. Moscow, Economy, 1989. p. 271.
16. Fedulova L. I. *Innovative Economy [Innovatsiyna ekonomika]*. Kyiv, Lybid', 2006. p. 480.
17. Shumpeter Y. *Theory of economic development: a study of business profits, capital, credit, interest, and cycle conditions [Teoriya ekonomicheskogo razvitiya: issledovanie predprinimatel'skoy pribyli, kapitala, kredita, protsenta i tsikla kon'yunktury]*. Moscow, Progress, 1989. p. 456.
18. Gerhard Mensch: *Theory of Innovation*. Berlin: International Institute of Management, 1973. p. 418.
- Freeman C. *The Economics of industrial innovation*. London : Frances Pinter, 1982. p. 348.
19. Law of Ukraine "On the innovation" [*Zakon Ukrayiny "Pro innovatsiynnu diyal'nist'"*], available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.
20. *Statistical Yearbook "Research and Innovation in Ukraine" in 2011 [Statystychnyy zbirnyk «Naukova ta innovatsiyna diyal'nist' v Ukrayini» 2011 rik]*, available at: http://ukrstat.org/uk/druk/katalog/kat_u/publnauka_u.htm.
21. *Economic Encyclopaedia: in 3 vol. [Ekonomichna entsyklopediya: v 3-kh tomakh]*. Kyiv, 2000, Vol. 1, p. 864.

Рецензія: д.е.н., проф. Андрушків Б. М.

Reviewed: Dr., Prof. Andrushkiv B. M.

Received: March, 2013

1st Revision: April, 2013

Accepted: May, 2013

